

Kabinet maakt werk van toezicht op Algemeen Nut Beogende Instellingen

BRON: RIJKSOVERHEID16 DEC 2023 MIN LEESTIJD

Het kabinet gaat het toezicht op Algemeen Nut Beogende Instellingen (ANBI) verbeteren. Het verbeteren van de informatie die de Belastingdienst heeft over ANBI's is daarbij het belangrijkste. Ook wordt de samenwerking met de sector verder opgezocht en uitgebreid, om zelfregulering van de sector te versterken. Dit staat in een brief die vandaag naar de Tweede Kamer is gestuurd, waarmee het kabinet reageert op het eerder uitgekomen adviesrapport 'Toezicht op Algemeen Nut'.

Nederland telt een groot aantal organisaties die bijdragen aan het algemeen nut, waarvan er zo'n 45.000 bij de Belastingdienst geregistreerd zijn als Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI). Dit zijn bijvoorbeeld organisaties als goede doelen, culturele instellingen, kerken en andere religieuze instellingen.

Op verzoek van het vorige kabinet is door een commissie onderzocht welke veranderingen in de regels voor ANBI's en het toezicht hierop ervoor kunnen zorgen dat deze instellingen geen gedrag vertonen dat ingaat tegen algemeen gangbare normen. De belangrijkste aanbevelingen waren het verbeteren van toezicht op

ANBI's, het versterken van zelfregulering en het uit kunnen sluiten van organisaties van een ANBI-status als ze geen activiteiten organiseren. Het kabinet neemt de meeste aanbevelingen uit het adviesrapport over.

Centraal digitaal aanleverpunt

Zo wordt de informatie die de Belastingdienst heeft over ANBI's verbeterd met een nog te ontwikkelen centraal digitaal aanleverpunt. Daarmee wordt het toezicht op ANBI's gericht en minder arbeidsintensief, zodat de Belastingdienst effectiever toezicht kan houden op het grote aantal ANBI's. Daarvoor zal de regelgeving ook worden aangepast zodat het mogelijk wordt om ANBI's te verplichten hun gegevens via het centrale portaal aan te leveren bij de Belastingdienst. In het eerste kwartaal van 2023 zal de Belastingdienst meer duidelijkheid geven over de termijn waarop het centrale aanleverpunt wordt ontwikkeld.

Verder samenwerken met sector

Verder zal de samenwerking met de sector worden voortgezet. Daarbij worden ANBI's betrokken in de plannen voor een andere manier van het aanleveren van hun gegevens en om zelfregulering van de sector te versterken. Met zelfregulering houden partijen uit de sector zelf toezicht op ANBI's die hier zelf mee hebben ingestemd. Het kabinet zal hierover met de Samenwerkende Brancheorganisaties Filantropie (SBF) gezamenlijk een plan van aanpak maken. Daarnaast worden de al bestaande samenwerkingsconvenanten met koepelorganisatie Centraal Bureau Fondsenwerving (CBF) geëvalueerd en met het Interkerkelijk Contact in Overheidszaken (CIO) voortgezet.

Bestedingscriterium vormgeven

Het kabinet wil samen met de sector onderzoeken of een (aangescherpt) bestedingscriterium kan bijdragen aan de ANBI-regelgeving. De commissie adviseerde een verplichting om per jaar een aantal activiteiten te ondernemen of een minimaal te

besteden bedrag aan het algemeen nut. Het bestedingscriterium wordt onderdeel van de evaluatie van de ANBI-regelgeving die voor 2023 gepland staat.

Geen grondrechtentoets

De doelen en activiteiten van de circa 45.000 ANBI's die Nederland telt, lopen sterk uiteen en wringen soms met maatschappelijke normen en waarden. Sommige organisaties met een ANBI-status dagen het beleid van de overheid en de gevestigde normen en waarden uit. Soms lijken er ook grondrechten te worden geschonden. In haar adviesrapport heeft de commissie daarom aandacht besteed aan de mogelijkheden om binnen de ANBI-regelgeving te toetsen aan grondrechten. De commissie heeft geadviseerd om geen grondrechtentoets op te nemen in de regelgeving, omdat zij dit onwenselijk, onnodig en onwerkbaar vindt. Het kabinet volgt het advies van de commissie op.

Er lopen daarnaast meerdere initiatieven op andere gebieden om ongewenst gedrag van ANBI's te beperken, zoals de initiatiefwet van D66, VVD, PvdA, GroenLinks, SP en Partij voor de Dieren om conversietherapie strafbaar te stellen en het wetsvoorstel Wet transparantie maatschappelijke organisaties. Ook kan de Belastingdienst bij twijfel over de integriteit van een ANBI of een bestuurder van een ANBI, een verklaring omtrent het gedrag (VOG) opvragen.